

Sygn. akt III AUa 475/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 sierpnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie Wydział III w składzie:

Przewodniczący - Sędzia: SA Irena Raczkowska

Sędziowie: SA Witold Okniński (spr.)

SA Krystyna Sitkowska

Protokolant: st.sekr.sądowy Aneta Wąsowicz

po rozpoznaniu w dniu 23 sierpnia 2012 r. w Warszawie

sprawy M. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Ubezpieczeń Społecznych w. W.

z dnia 9 grudnia 2011 r. sygn. akt XIV U 995/10

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu – Sądowi Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie do ponownego rozpoznania.

/-/ W. O. /-/ I. R. /-/ K. S.

Sygn. akt III AUa 475/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 kwietnia 2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. z urzędu przeliczył emeryturę M. D. wobec ujawnienia nowych okoliczności mających wpływ na wysokość świadczenia. Przeliczenie miało związek z możliwością przyjmowania minimalnego (najniższego) wynagrodzenia za lata, z które brak jest udokumentowanych zarobków. Przeliczenia dokonano z uwzględnieniem wwpw wynoszącego 114,99 % obliczonego na podstawie wynagrodzenia z 20 lat i kwoty bazowej wynoszącej 1683,27 zł. Obliczona w ten sposób i przy uwzględnieniu 316 miesięcy składkowych wysokość emerytury wyniosła, po waloryzacji od 1 marca 2010 r., 1420,59 zł. Przedmiotowa decyzja stanowiła też o wypłacie należności (wyrównania) za okres od 1 grudnia 2009 r. do 30 kwietnia 2010 r. Organ rentowy nie uwzględnił okresu zatrudnienia w (...) Fabryce (...) od 21.04.1970 r. do 30.06.1970 r.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł M. D. domagając się wypłacenia podwyższonej emerytury za cały 2009 r. oraz doliczenia od okresu składkowego miesiąca pracy w Fabryce (...), potwierdzonego świadectwem pracy.

Sąd Okręgowy – Sąd Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie wyrokiem z dnia 9 grudnia 2011r. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że wysokość emerytury M. D. określił na kwotę 1482,18 zł (punkt 1) i oddalił odwołanie w pozostałym zakresie (punkt 2).

Z uzasadnienia orzeczenia wynika, że zostało ono wydane na podstawie następujących ustaleń faktycznych:

M. D. pobiera emeryturę od dnia 1 maja 2002 r., której wysokość ustalono z uwzględnieniem podstawy wymiaru obliczonej dla renty przyznanej w 1981 r.

Decyzją z dnia 23 września 2005 r. podstawę wymiaru obliczono z uwzględnieniem zarobków z 10 lat kalendarzowych (1971-1980) – wskaźnik wysokości podstawy wymiaru 125,75 %.

W dniu 22 września 2009 r. M. D. wystąpił z wnioskiem o przeliczenie podstawy wymiaru z uwzględnieniem wynagrodzenia minimalnego za nieudokumentowane okresy. Decyzją z dnia 19 kwietnia 2010 r. odmówiono przeliczenia argumentując, że skoro podstawa wymiaru jego świadczenia została ustalona na podstawie udokumentowanych wynagrodzeń to art. 15 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie ma zastosowania w jego przypadku.

Natomiast decyzją z dnia 20 kwietnia 2010 r. wnioskodawcy ustalono na nowo wysokość emerytury od 1 grudnia 2010 r. (powinno być: 2009 r.). Wwpw określono na poziomie 114,99 % na podstawie wymiaru składek z 20 lat kalendarzowych wybranych z okresu 1949-1980. Wysokość świadczenia określono kwotą 1420,59 zł.

Zdaniem Sądu Okręgowego prawidłowo obliczona emerytura wnioskodawcy powinna wynosić 1482,18 zł (po waloryzacji) a wwpw z 20 lat pracy 114,99 % przy uwzględnieniu okresu zatrudnienia w (...) Fabryce (...) – 1 miesiąc i 13 dni i minimalnego wynagrodzenia za lata 1948-1958.

Sąd I instancji odnotował fakt, że organ rentowy zakwestionował opinię biegłej w części dotyczącej ustalenia minimalnego wynagrodzenia za lata 1948-1956 i podważając metodologię obliczenia. Jednak w ocenie Sądu przedstawiona metodologia wynikająca z oprogramowania systemu stosowanego przez ZUS nie podważa obliczeń biegłej, które wykonano na konkretnych kwotach przeciętnego wynagrodzenia w latach 1948-1956. Zdaniem Sądu Okręgowego biegła przedstawiła bardziej przekonujące wyliczenie uwzględniając zarówno parametry ustalone przez Sąd, jak i uwagi organu rentowego, co ostatecznie spowodowało ustalenie wysokości świadczenia na wyższym poziomie niż przyjął organ rentowy w przedmiotowej decyzji. W ocenie Sądu opinia biegłej, po uzupełnieniu, zasługuje w całości na aprobatę z uwagi na wskazaną wyżej zbieżność parametrów z ustaleniami faktycznymi Sądu, rzetelny charakter wyliczeń oraz ich klarowny charakter. Pozostałe okoliczności sprawy nie budzą wątpliwości i Sąd ustalił je na podstawie akt rentowych odwołującego.

Przystępując do oceny prawnej sprawy Sąd Okręgowy stwierdził, że zaskarżona decyzja jest błędna w części określającej wysokość świadczenia.

Z ustaleń faktycznych Sądu wynika, że prawidłowo wyliczone świadczenie powinno wynosić 1482,18 zł. Powyższa kwota została wyliczona na podstawie art. 15 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach ... obowiązującego od 1 stycznia 2009 r., zgodnie z ustawą z dnia 4 września 2008 r. o zmianie o emeryturach i rentach ... (Dz. U. Nr 192, poz. 1180). Przepis ten pozwala na przyjęcie wynagrodzenia minimalnego w miejsce nieudokumentowanych zarobków, co w konsekwencji przełożyło się na wysokość świadczenia należnego odwołującemu się. Decyzja w tej części podlegała zmianie, bowiem wysokość emerytury powinna wynosić 1482,18 zł. W związku z powyższym na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

Sąd uznał, że decyzja jest prawidłowa w części odmawiającej przeliczenia od 1 stycznia 2009 r. Zdaniem Sądu rację ma ZUS twierdząc, że przeliczenie na wniosek ubezpieczonego zgodnie z art. 133 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach... powoduje przyznanie podwyższonego świadczenia nie wcześniej niż od miesiąca, w którym złożono wniosek. Tylko w sytuacji gdy zmianie ulega podstawa ostatnio przyjęta do ustalenia świadczenia wnioskodawcy przysługiwałoby prawo do wyrównania świadczenia od 1 stycznia 2009 r. zgodnie z treścią przepisu art. 15 ust. 2a ustawy z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W tej części odwołanie podlegało oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z czym orzeczono jak w punkcie 2 wyroku.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie złożył Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Apelujący zarzucił błędną wykładnię i niezastosowanie przepisów prawa materialnego, a w szczególności art. 6 ust. 1 w związku z art. 15 ust. 2a, art. 133 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych; 2. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału, bezkrytyczne uwzględnienie w całości opinii biegłego z zakresu księgowości; 3. nie wyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy, nierozpoznanie istoty sporu; 4. naruszenie przepisów postępowania poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny zebranego materiału dowodowego (art. 233 § 1 k.p.c.). Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i ustalenie wskaźnika podstawy wymiaru emerytury w wysokości 116,42 % oraz oddalenie odwołania w pozostałym zakresie, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie zważył, co następuje:

Drugi wniosek środka odwoławczego zasługuje na uwzględnienie i w tym sensie apelacja jest zasadna.

Na wstępie należy podkreślić, że niniejsza sprawa jest dobrym przykładem aby przypomnieć Sądowi Okręgowemu, iż rozstrzygnięcie sporu w sprawie o wysokość emerytury lub renty nie wymaga orzeczenia kwotowego, nawet wtedy gdy „prawidłową” wysokość świadczenia określił w opinii biegły księgowy. Orzekając w tego typu sprawie Sąd powinien rozstrzygnąć - w zależności od okoliczności - spór o wymiar okresów składkowych lub nieskładkowych, o procentową wysokość wskaźnika wysokości podstawy wymiaru, o wysokość (o kwotę) podstawy wymiaru świadczenia, w tym o wysokość kwoty bazowej, a nawet o datę wypłaty i tym samym o wysokość wyrównania przysługującego na skutek korzystnego „przeliczenia” świadczenia ale nie oznacza to obowiązku kwotowego określenia przysługującej emerytury lub renty. Takiego rozstrzygnięcia nie domagał się nawet odwołujący i dlatego Sąd, choćby dobrowolnie, nie powinien przyjmować na siebie zadań, które do niego nie należą.

Zmiana zaskarżonej decyzji polegająca na określeniu kwoty emerytury M. D. w wysokości 1482,18 zł ma nadto tę wadę, że nie rozstrzyga o dacie przyznania podwyższonego (przeliczonego) świadczenia.

Z dokumentów sprawy wynika, że różnice w określeniu kwoty emerytury wnioskodawcy wynikają z rozbieżnych wyliczeń wskaźnika wysokości podstawy wymiaru, przy czym biegła początkowo obliczyła go jako 121,38 % (opinia k-32 a.s.), by w opinii uzupełniającej określić go jako 122,62 % (k-66 a.s.). Z kolei Zakład Ubezpieczeń Społecznych za podstawę obliczeń wysokości emerytury przyjął wwpw wynoszący 114,99 %, by w apelacji postulować ustalenie go w wysokości 116,42 %. Wprawdzie warianty biegłej dzieli różnica 1,24 %, a warianty ZUS-u 1,43 % ale zasadnicza różnica obejmuje ponad 6 punktów procentowych.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy powinien skoncentrować się na rozstrzygnięciu problemu, który wariant wskaźnika wysokości podstawy wymiaru należy uwzględnić przy obliczeniu wysokości emerytury M. D. (122,62 % czy 116,42%), co jednak będzie wymagało uprzedniej, samodzielnej i wnikliwej oceny wariantu obliczeń z wynagrodzeniami przyjętymi przez biegłą oraz wariantu organu rentowego wynikającego z zestawienia zarobków na karcie 54 a.s.

Dotychczasowy spór o zaliczenie dodatkowego okresu składkowego (zatrudnienie w (...) Fabryce (...)), wobec stanowiska ZUS wyrażonego w piśmie z dnia 21 lutego 2011 r. (k-50 a.s.), nie wydaje się sporem trudnym do rozstrzygnięcia ale w końcowym orzeczeniu winien mieć swoje odbicie.

Ponadto wobec uchylenia zaskarżonego wyroku w całości należy także pamiętać o żądaniu wnioskodawcy wypłacenia podwyższonej emerytury za cały 2009 r.

Z przyczyn podanych powyżej Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

Sędziowie PRZEWODNICZĄCY

W. I. R.

K. S.